



ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Základní škola T. G. Masaryka

9. května 444, 411 08 Štětí

Identifikátor školy: 600 081 826

Zřizovatel: Město Štětí, Mírové nám. 163, 411 08 Štětí

Školský úřad Litoměřice, Na Valech 525, 412 01 Litoměřice

Termín konání orientační inspekce: 18. – 20. říjen 2000

Čj.	065 595/00-5002
Signatura	of2cu112

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola T. G. Masaryka má postavení právního subjektu. Devět tříd navštěvuje celkem 237 žáků (průměr 26,3 žáka na třídu). Kapacita školy (290 žáků) je tak využita z 81,7 %. Školní družina má dvě oddělení po pětadvaceti žácích, v oddělení školního klubu, vytvářejícího v ranních hodinách zázemí pro žáky dojíždějící z okolních obcí, je evidováno 17 žáků. Cílová kapacita zařízení je tak překročena o cca 11 %.

Výchovu a vzdělávání zajišťuje celkem 15 pedagogických pracovníků (13 učitelů a 2 vychovatelky ve školní družině). Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené vyhláškou MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, splňuje 11 učitelů a 1 vychovatelka.

Škola se nachází v klidném prostředí blízko centra města. Disponuje celkem patnácti učebnami, tělocvičnou se sociálním zázemím, zahradou se skleníkem a hřištěm. To je využíváno i pro relaxaci žáků o hlavní přestávce. Stravování je zajištěno ve školní jídelně 3. ZŠ Štětí.

Od poslední inspekce (leden 1997) došlo k dalšímu zkvalitnění materiálně technického zázemí a prostředí školy. Z nejvýznamnějších akcí stojí za zmínku zejména kompletní modernizace počítačového vybavení učebny výpočetní techniky (v současné době probíhají jednání na zřízení pevné internetové linky), renovace parket v celé škole a tělocvičně, výměny oken v 1. a 2. patře a vybavení poloviny tříd novými lavicemi. Uvedené akce dokládají nejen cílevědomý zájem vedení školy na vytváření co nejkvalitnějších podmínek pro výuku, ale i příkladný přístup Města Štětí v péči o školu, jejímž je zřizovatelem. Nadále je na každém kroku patrná vysoká kulturnost a estetičnost prostředí školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉM JAZYCE, DĚJEPISĚ A MATEMATICE A VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Plánování učiva a příprava výuky ve sledovaných předmětech

Ve škole se vyučuje dle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2 ze dne 30. 4. 1996 a jeho úprav a doplňků č.j. 25018/98-22 ze dne 25. 8. 1998. Hodinové dotace jsou v souladu s učebním plánem. Učivo osnov rozpracovali učitelé společně v metodickém sdružení a v předmětových komisích do tematických plánů.

V době inspekce probíhala výuka v souladu s osnovami. Nicméně při porovnávání tematických plánů s osnovami a kontrole plnění osnov v loňském školním roce na základě předložených třídních knih byly zjištěny i určité nedostatky. Vyučující 1. stupně v mluvnickém učivu předmětu český jazyk nezareagovali na změny a doplňky vzdělávacího programu Základní škola (č.j. 25 018/98-22). Je tak probíráno učivo nad rámec těchto doplňků, při přechodu mezi prvním a druhým stupněm dochází k duplicitě učiva o číslovkách a jejich skloňování. V matematice 2. ročníku pak nebyla časově zkoordinována výuka psaní velkých písmen s učivem geometrie. Převládá spíše systém plánování odvíjející se od používaných učebnic, což dokládá i řazení učiva v 5. ročníku (jednotky hmotnosti, povrch krychle a kvádrů). Vesměs kvalitní úroveň mělo plánování učiva na 2. stupni.

Přípravu pedagogů na vlastní výuku hodnotí ČŠI jako velmi dobrou, v některých případech jako vynikající. Nechyběly účelně připravené tabule i učiteli vytvořené procvičovací materiály, velmi dobrá pozornost je věnována stavbě hodin s častým střídáním činností odrážející se v aktivní spolupráci žáků po celou hodinu.

Podmínky výuky

Vyjma českého jazyka v 8. ročníku je výuka všech tří sledovaných předmětů zajištěna odborně a pedagogicky způsobilými učiteli. Toto se příznivě promítá i do její vlastní kvality.

Kmenové třídy školy, kde výuka těchto předmětů probíhá, jsou funkčně a esteticky zařízené. Pro některé hodiny literární výchovy je využívána jazyková učebna s kvalitním audiovizuálním zázemím, pro matematiku je využívána i učebna výpočetní techniky s výukovými programy. Limitujícím prvkem jsou prostorové podmínky 1. třídy, kde lze jen s obtížemi využívat koberec. Vybavení učebnicemi (pro český jazyk převážně staršími - nejsou zpracovány podle zvoleného vzdělávacího programu), učebními pomůckami, didaktickou technikou a dalším studijním materiálem je na průměrné úrovni. Učebny 1. stupně jsou jen sporadicky vybaveny dalšími zdroji informací (např. přístup k encyklopediím). Ve škole pracuje školní knihovna. Procvičovací publikace si žáci kupují nebo je využíváno folií a kopírky. Škola též využívá nově otevřené městské knihovny, která sousedí se školou. Učebny jsou velmi hezky upraveny a vyzdobeny, rovněž tak společné prostory. Všude panovala vzorná čistota, pitný režim žáků je zajištěn sodobarem (zdarma) i nápojovým automatem. Negativum z hlediska psychohygieny výuky představuje zařazení pěti vyučovacích hodin v jednom sledu u skupiny žáků 1. třídy ve dvou dnech týdne.

Český jazyk a dějepis

Organizace vyučovacích hodin byla učiteli velmi dobře promyšlena. Žáci jsou vždy seznámeni s programem hodiny, náročnost učiva odpovídá věku žáků. Učivo navazuje na předcházející. Jsou voleny hromadné formy práce, střídá se společná a individuální činnost, na 1. stupni byl ponechán v některých případech čas pro samostatné učení. Na 2. stupni je využíváno dalších zdrojů informací (referáty, odborná literatura). Pro zpestření výuky jsou zdařile zařazovány soutěže, křížovky a další podobné formy práce. Je akceptováno individuální pracovní tempo žáků, vyučovací čas je efektivně využíván. Na 1. stupni odpovídá struktura hodin i psychohygienickým požadavkům (cvičení, zpěv, hra na tělo, průpravné cviky před psaním). Střídáním činností vyučující předcházejí únavě žáků, jako vynikající v této oblasti hodnotí ČŠI práci s žáky ve 3. ročníku.

Motivační metody (pozitivní působení) jsou využívány v průběhu hodin, užívá se aktualizace učiva. Výsledky učení jsou průběžně kontrolovány, je využíváno pochvaly, na 2. stupni je žáky akceptován systém oceňování za aktivitu, vedoucí k získání známky. Žákům je v případě potřeby poskytována pomoc, jsou vedeni i k sebehodnocení. Určitým nedostatkem je, že až na výjimky nebylo provedeno v závěru shrnutí látky a zhodnocení práce žáků.

V oblasti interakce a komunikace jsou dodržována dohodnutá pravidla (týká se i vedení sešitů a pod.), přiměřený prostor je na 2. stupni vytvořen pro diskusi. Část vyučovacích hodin byla vždy věnována rozvoji komunikativních dovedností. Vztah vyučujících a žáků na 1. stupni je otevřený, pozitivní, příznivě ovlivňuje výuku, na 2. stupni byl zaznamenán již určitý odstup vyučujících. ČŠI nezaznamenala výraznější projevy nežádoucího chování žáků, lze konstatovat, že žáci projevují pozitivní vztah k výuce.

Podmínky výuky jsou velmi dobré, rovněž její vlastní příprava byla nadprůměrná. Nedostatkem, který není v souladu s úpravami vzdělávacího programu Základní škola a vyžaduje proto korekci v plánech, je členění učiva na 1. stupni. Ve výuce převažují hromadné, ale efektivně realizované formy a metody práce. V těchto, stejně jako v oblasti motivace, hodnocení, interakce a komunikace, zaznamenala ČŠI výraznou převahu pozitivních zjištění.

Celkově proto hodnotí ČŠI výuku těchto předmětů jako velmi dobrou.

Matematika

Rovněž hodiny matematiky měly velmi dobře připravenou náplň, se kterou byli žáci vždy v úvodu seznámeni. Stanovené cíle se učitelům podařilo splnit. Výuka byla založena převážně na frontálních způsobech práce, nicméně střídání činností ve spojení s velmi dobrým motivováním žáků vedlo k jejich aktivní spolupráci po celou vyučovací hodinu. Zaznamenáno bylo i vedení žáků ke spolupráci formou práce ve skupinách, velmi dobré využití mezipředmětových vztahů a aplikace matematických dovedností při řešení reálných situací. Nechyběl prostor pro samostatnou práci žáků s individuální pomocí učitele. Efektivně bylo využíváno forem her a soutěží. Zvláště na 1. stupni byla velmi dobrá pozornost věnována relaxaci (cvičení s počítáním, dýchací cvičení, zpěv).

Dominovalo pozitivní průběžné hodnocení práce žáků, na 1. stupni byli žáci vedeni i k oceňování úspěchu spolužáka (potlesk). Chyby byly včas korigovány a osvětlovány. V případě písemných zkoušek na druhém stupni byli žáci předem informováni o pravidlech hodnocení, v hodinách nechyběl prostor pro dotazy a připomínky. V závěrech většiny hodin proběhlo jejich zhodnocení (toto však často přesáhlo do přestávky) spojené s vymezením rezerv a nedostatků ve vědomostech a dovednostech žáků. V 9. ročníku jsou pak na základě zjištěných nedostatků zadávána i diferencovaná domácí cvičení, pozornost je věnována přípravě na přijímací zkoušky na střední školu.

Ve všech ročnících panovala v hodinách bezstresová atmosféra. Vstřícný vztah učitelů k žákům se odrážel i v pozitivním vztahu žáků k práci v hodině. Ne nevýznamně k tomu přispívá i vzájemné poznání žáků a učitelů z mimoškolních akcí (zřetelné zejména v 6. – 8. ročníku) či při práci v kroužku výpočetní techniky.

Spíše nadprůměrný způsob plánování a přípravy výuky a její velmi dobré podmínky (zejména personální lze hodnotit až jako vynikající) vytvářejí předpoklady pro kvalitní výuku. Ta se vyznačuje velmi dobrou organizací i střídáním forem a metod práce, vynikající pozorností věnovanou pozitivnímu motivování žáků a velmi dobře zvládaným hodnocením žáků i vzájemnou interakcí v hodinách.

ČŠI proto hodnotí kvalitu výuky matematiky jako nadprůměrnou.

Činnost školní družiny (ŠD)

Pro činnost ŠD je vyhrazeno pět menších místností. Dále se využívá zejména tělocvična a hřiště. Vybavení obou oddělení poskytuje dostatek podnětů pro žákovské činnosti. Nechybí průběžně doplňované hračky, stavebnice, společenské hry, literatura, videokazety, materiál pro pracovní a výtvarné činnosti, starší žáci mají pro hry k dispozici počítače vyřazené z učebny výpočetní techniky a stůl na stolní tenis.

Útulnější prostředí je vytvořeno v oddělení mladších žáků. Druhé oddělení je vybaveno převážně vyřazeným nábytkem, zakoupení koberce do jedné místnosti zlepšilo prostředí zatím jen částečně. Velmi zdařilá je výtvarná výzdoba oddělení realizovaná vychovatelkami, v oddělení mladších žáků je pak doplněna i pracemi žáků.

Padesátiprocentní nekvalifikovanost se do kvality práce ŠD negativně nepromítá. Obě vychovatelky se dále podílejí na vedení tří zájmových kroužků (výtvarný, pohybový a turistický).

Rovnoměrně jsou zařazovány jak činnosti odpočinkové (hry, práce s konstrukčními stavebnicemi), tak zájmové a rekreační (výtvarné, četba na pokračování, dopravní výchova, naučné vycházky, práce s počítačem, sportovní hry aj.). Pamatováno je i na přípravu na vyučování.

Žákům byl poskytován prostor pro spontánní aktivity. Mají možnost volného pohybu po oddělení se zapojením do her ve skupinách či individuálních činností dle svého výběru. Řízené činnosti probíhaly na bázi dobrovolnosti, žáky se dařilo získávat atraktivitou a pestrou škálou nabídky. Činnosti byly přiměřené věku žáků, respektovány byly jejich zájmy a názory. Vychovatelky nešetřily pochvalami, při výtvarných činnostech poskytovaly žákům individuální pomoc, umožnily i méně šikovným žákům zažít radost z úspěchu. Informace (vesměs pozitivní) o chování a práci žáků v družině se objevují i v žakovských knížkách. Spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem i ve vztahu vychovatelky – žáci byla na velmi dobré úrovni.

Školní družina má pro svoji činnost spíše nadprůměrné podmínky (personální z hlediska kvalifikovanosti, psychohygienické a materiální). V těchto pak probíhají organizačně i metodicky velmi dobře zvládnuté činnosti. Na velmi dobré úrovni je oblast motivace i úroveň komunikace při činnostech v obou odděleních.

ČŠI hodnotí činnost školní družiny jako velmi dobrou a pro školu přínosnou.

Hodnocení kvality výchovy a vzdělávání

Na základě dílčího posouzení v rámci orientační inspekce hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání v českém jazyce, matematice, dějepise a činnost školní družiny jako nadprůměrné.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Činnost školy se odvíjí od velmi dobře zpracovaného ročního plánu, který vychází z hodnocení stávajícího stavu v jednotlivých oblastech práce školy (výchova a vzdělávání, materiálně technické zázemí, kontrola, mimoškolní aktivity atd.). Učební plán škola dodržuje, volitelné předměty realizuje dva (domácnost a informatiku). Na plánování výuky se aktivně podílejí metodické sdružení a předmětové komise. Kontrola dokumentace z let minulých však ukázala, že tyto přijímají opatření, jdoucí i nad rámec kompetencí ředitele školy (zápis z jednání metodického sdružení ze dne 19. 5. 2000 o snížení dotace českého jazyka o 1 hodinu a zvýšení dotace hodin pro matematiku).

Přestože má škola o 4,35 přepočtených pracovníků méně, než udává přepočtený stav daný školským úřadem (skutečnost 17,7 pracovníků – z toho 12,7 učitelů, 3 provozní zaměstnanci a 2 vychovatelky; přepočtený stav daný školským úřadem je 22,05 pracovníků – z toho 15,11 učitelů, 4,69 provozních zaměstnanců a 2,25 vychovatele), umožňuje organizační struktura bezproblémový chod školy. Organizační řád platný od 1. 1. 1995 je až na formální nedostatek (odvolání se na již zrušený paragraf právního předpisu) funkční. Jsou stanoveny pracovní náplně, povinnosti zaměstnanců, řešeny jsou vztahy podřízenosti a nadřízenosti i vzájemná zastupitelnost. Povinná dokumentace školy i školní družiny je vedena. Drobné nedostatky ve vedení některých třídních výkazů a katalogových listů byly odstraněny během inspekce, ředitelka školy byla upozorněna na nepřipustnost přelepování údajů v této dokumentaci. Nepřesně je zaznamenávána v některých třídních knihách 1. stupně absence žáků, která je kratší než celý vyučovací den. V 5. ročníku není v třídních knihách zaznamenáváno učivo českého jazyka – psaní, rovněž zápisy literárního učiva a čtení v třídních knihách 1. stupně obsahují často jen názvy článků bez upřesnění probíraného učiva. Používané kulaté razítko není v souladu s názvem školy uvedeným v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol čj. 27/99.

Informační systémy školy jsou funkční. Využíváno je porad, školního rozhlasu, nástěnek a osobního kontaktu. Průběžná informovanost zákonných zástupců je zajišťována zejména formou žakovských knížek, třídních schůzek a konzultací.

V organizaci vyučování byl zjištěn rozpor s § 9 odst. 3 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění. V 1. třídě je vyučováno 5 hodin v jednom sledu ve dvou dnech v týdnu.

Výroční zpráva o činnosti školy byla zpracována v souladu s požadavky zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění. Má výrazně hodnotící charakter a poskytuje východiska pro plánování činnosti školy v dalším období.

Operativní řízení chodu školy navazuje na plánování a výsledky prováděných kontrol. Odborností pedagogů je při přidělování úvazků poměrně efektivně využíváno, objevují se pouze dílčí problémy typické pro menší školy (část hodin tělesné výchovy se učí neodborně, neboť vyučující s příslušnou odborností je využívána na výuku německého jazyka, chybí odbornost pro výuku zeměpisu). Škola podporuje a vytváří velmi dobré podmínky pro další vzdělávání pedagogů, kteří tyto využívají jak k doplnění chybějící způsobilosti, tak zvyšování odborných dovedností v různých kurzech. Pro hodnocení pracovníků jsou vytvořena veřejně známá kritéria. Hodnocení probíhá dvakrát ročně. Výše finančních částek se však mění i vícekrát v závislosti na objemu mzdových prostředků, diferenciací zůstává zachována. V 2. pololetí loňského školního roku byl poměr prostředků vyplacených na osobní příplatky a na odměny cca 60:40.

Vytvořený systém kontroly postihuje celou organizační strukturu školy. Provedené kontroly jsou doložitelné. Velká pozornost je věnována hospitační činnosti (cca 60 hospitací ročně). Hospitace mají vždy stanovený hlavní cíl, rozpracovaný do dílčích, jednoznačně zhodnocených sledovaných jevů. Kontrolovaný pedagog je se závěry a případnými opatřeními prokazatelně seznámen. Vzhledem ke zjištěným skutečnostem spatřuje ČŠI dílčí nedostatky v kontrole dokumentace, práce metodických sdružení (není možno akceptovat dohodnuté změny ve výuce předložené vedení formou zápisů) a při ověřování plánování výuky vzhledem k platným osnovám (kontrola vychází z tematických plánů, které, jak bylo zjištěno, ne vždy reagují na změny v učebních dokumentech, přestože všichni učitelé byli se změnami prokazatelně seznámeni).

Oblast plánování, organizování a kontroly hodnotí ČŠI jako průměrnou, pozornost věnovanou vedení a motivování zaměstnanců pak jako velmi dobrou.

Vytvořený systém řízení je funkční a ve škole již několik let funguje. ČŠI hodnotí řízení školy jako průměrné.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- I po ukončení činnosti tzv. vyrovnávacích tříd pokračuje škola ve velmi dobré péči o žáky se specifickými poruchami učení a vadami řeči. Výrazné zkvalitnění podmínek pro dyslektickou ambulantní poradnu znamenalo vybavení třemi počítači s příslušným softwarem. V práci s žáky v poradně i v hodinách logopedie dosahuje škola velmi dobrých výsledků. O žácích vyžadujících zvláštní péči jsou učitelé informováni, jsou vytvářeny individuální plány. Během inspekce v českém jazyce zřetelná práce s těmito žáky zaznamenána nebyla, v matematice jejich zohledňování bylo zaznamenáno zejména ve 4. ročníku.
- V rámci nabídky mimoškolních činností organizuje škola pro žáky tábory o hlavních i vedlejších prázdninách. Tyto se těší velkému zájmu ze strany žáků, jejich přínos pro vytváření pozitivního vztahu pedagoga – žák byl patrný i v průběhu inspekce.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina školy čj. 1/95 ze dne 6. 10. 1994,
- povinná dokumentace dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), v platném znění,
- zápisy z metodického sdružení a předmětových komisí,
- tematické plány učitelů,
- dokumentace školní družiny (zápisové listky, přehled výchovně vzdělávací práce, docházkový sešit),
- zápisy z kontrol a hospitací,
- organizační řád a roční plán,
- výroční zpráva o činnosti.

ZÁVĚR

Škola pokračuje v trendu velmi dobré kvality výchovně vzdělávací práce včetně péče o handicapované žáky. Od poslední inspekce se ještě podařilo výrazně zlepšit materiální i technické podmínky školy. Zjištěné nedostatky v plánování výuky, organizaci a kontrole, neohrožují zásadním způsobem řádný chod školy a jsou odstranitelné v krátkém časovém horizontu.

V průběhu inspekce se ČŠI nesešla s náznaky neefektivního využívání financí ze státního rozpočtu.

Na základě dílčího zhodnocení činnosti školy hodnotí ČŠI Základní školu T. G. Masaryka Štětí jako školu nadprůměrnou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Radek Dlouhý	Radek Dlouhý v.r.
Členové týmu	Mgr. Miroslav Hyška	Miroslav Hyška v.r.

V Teplicích dne 30. října 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 31. říjen 2000

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Hana Bílková

Mgr. Hana Bílková v.r.

Předmětem orientační inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-11-16	065 617/00-5002
Zřizovatel	2000-11-16	065 616/00-5002
Rada školy	---	---

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly doručeny.